

44

A.C.

USPIANNIENIE PRACY ADMINISTRACYJNEJ ORAZ PLAC

OBLICZENIOWYCH W ZAKŁADACH PRZEMYSŁU KLUCZOWEGO W POWIECIE
RADOMSZZCZANSKIM

Materiał opracowany przez
Zespół d/s postępu technicznego
Komisji Ekonomicznej przy
KP PZPR w Radomsku

Kraj nasz przeżywa obecnie okres zasadniczych zmian w dziedzinie zarządzania gospodarką narodową. Wiąże się to z przejściem naszej ekonomiki na wyższy etap, w którym wskaźniki ilościowe zaczynają już tracić swój priorytet na rzecz wskaźników jakościowych.

W walce o rozwój i postęp i dotrzymanie kroku innym krajom w międzynarodowej rywalizacji gospodarczej, ulegają przeobrażeniu nie tylko nasze pojęcia i sposób myślenia, ale także sposoby kierowania, zarządzania i administrowania i organizowania działalności przedsiębiorstw zmierzających do osiągnięcia celów i zadań zawartych w narodowym planie gospodarczym.

Rozwiązywanie skomplikowanych problemów wynikających z realizacji tych zadań stwarza konieczność posługiwania się szybkim sprzętem służącym do zbierania, gromadzenia, przetwarzania i analizowania wielkiej ilości informacji niezbędnych do podejmowania decyzji, a co prowadzi do konieczności usprawnienia pracy administracyjnej.

Przeprowadzone analiza wykazała, że w radomszczańskich przedsiębiorstwach przemysłowych występuje bardzo duże zróżnicowanie pod względem uzbrojenia administracyjnych stanowisk pracy, ilość posiadanych maszyn do liczenia i pisanie oraz ich stanu technicznego.

W załączniku nr 1 przedstawiono stan maszyn biurowych z uwzględnieniem środków technicznych do przetwarzania informacji w zakładach przemysłu kluczowego w powiecie radomszczańskim.

I. Prace administracyjne

Współczesna działalność przedsiębiorstw wymaga wykonywania szeregu prac dokumentujących ich działalność. Ponadto przedsiębiorstwa przygotowują różnego rodzaju obszerne opracowania

i materiały dla potrzeb własnych, jednostek zwierzchnich i instytucji. Wobec dużej ilości sporządzanych materiałów bardzo często występuje problem terminowego maszynopisania. Jak wynika z załącznika nr 1 Zakłady kluczowe posiadają 156 maszyn do pisania przy czym w wydziałowych maszyno-pisowniach znajduje się ogółem 17 maszyn.

Wydzielone maszynopisownie posiadają Zakłady Mebli Giętych, Z.P. "Komuna Paryska", Fabryka Maszyn i "Cefol". Maszynopisownie te posiadają stałą ilość etatów zgodną z ilością maszyn. Pozostałe maszyny znajdują się w poszczególnych komórkach organizacyjnych przedsiębiorstw, gdzie wykorzystywane są okresowo w zależności od potrzeb.

Do sporządzania większej ilości egzemplarzy materiałów dokumentacyjnych wykorzystywane na powielacze, które są w posiadaniu wszystkich przedsiębiorstw kluczowych.

W dotychczasowej praktyce w przedsiębiorstwach istnieje konieczność sporządzania dużej ilości różnego rodzaju odpisów, co w znacznym stopniu obciąża maszynopisownie. Biorąc pod uwagę, że ilość odpisów z reguły nie jest duża, sporządzanie ich przez maszynopisanie jest kłopotliwe - pracochłonne i nieefektywne.

Do tych celów powinny być wykorzystywane kserografy, które umożliwiają szybkie i wierne kopiowanie dokumentów.

W chwili obecnej zainstalowane kserografy posiadają Z.P. "Komuna Paryska" i Fabryka Maszyn.

W zakładach Mebli Giętych kserograf będzie zainstalowany dopiero w styczniu 1973r. po oddaniu do użytku nowego pawilonu administracyjnego.

II. Środki techniczne małej i średniej mechanizacji przetwarzania informacji

1. Mała mechanizacja

W dotychczasowej praktyce naszych przedsiębiorstw biurowe maszyny dwudziałaniowe sumatory należą do podstawowego źródła obliczeniowego. W dużej mierze składają się na to takie cechy, jak niewielkie rozmiary, uniwersalny charakter zastosowań, łatwość obsługi oraz stosunkowo niski koszt maszyny. Są to przede wszystkim sumatory: Rheinmetall, Ascota, Seemtron i Supermetall.

W chwili obecnej w analizowanych przedsiębiorstwach znajduje się 82 szt tego typu maszyn. Z materiałów opracowanych przez przedsiębiorstwa wynika, że w roku 1975 potrzeby będą wynosiły 137 szt sumatorów. Nadmienić należy, że w dalszym ciągu w przedsiębiorstwach stosowane są liczydła, zaś stosownie ich podyktowane jest brakiem dostatecznej ilości sumatorów.

Czterodziałaniowe maszyny liczące stanowią drugą z kolei grupę technicznych środków małej mechanizacji. Wyróżniamy wśród nich maszyny:

- o napędzie ręcznym, tzw. arytmometry /dźwigniowe i klawiszowe/
- o napędzie elektrycznym, tzw. kalkulatory, które się dzielą na półautomatyczne, automatyczne i specjalne.

Do najczęściej używanych należą:

- arytmometry: Triumphator, Facit, Melita i Mesko,
- kalkulatory: Facit, Rheinmetall, Supermetall, Soentron, Cellatron i Matron.

W chwili obecnej przedsiębiorstwa kluczowe posiadają 167 szt tego typu maszyn, zaś potrzeby w roku 1975 określa się na 259 sztuk.

W światowej produkcji maszyn biurowych zarysowują się od kilku lat pewne nowoczesne tendencje konstrukcyjne i funkcjonalne. Mianowicie klasyczne arytmometry mechaniczne czy elektromechaniczne ustępują miejsca arytmometrom elektrycznym.

W porównaniu z konstrukcjami klasycznymi, elektroniczne arytmometry wykazują szereg istotnych zalet użytkowych, takich jak:

- większe szybkość działania,
- łatwiejszy odczyt wyników,
- automatyczne ustawienie przecinka,
- większe bogactwo operacji,
- bardziej funkcjonalna klawiatura
- lepsze warunki pracy.

W chwili obecnej zakłady radomszczańskie posiadają 9 szt takich maszyn, zaś potrzeby w roku 1975 określone są na 33 szt. Mimo iż elektroniczne arytmometry są bardziej uniwersalne i sprawne od maszyn czterodziałaniowych przedsiębiorstwa

zakładają większe zakupy tych drugich.

spowodowane to jest poważną niedoborą elektronicznych arytmometrów, stosunkowo dużą, jeszcze zawodnością i brakiem dostatecznego zaplecza remontowego dla tego typu maszyn. Należy się jednak spodziewać, że w najbliższych latach elektroniczne arytmometry będą wypierały pozostałe typy maszyn małej mechanizacji.

Wg stanu w r. 1972 w radomszczańskich zakładach kluczowych jest 258 maszyn małej mechanizacji, zaś potrzeby w r. 1975 określone są na 439 szt.

Maszyny małej mechanizacji będące w posiadaniu omawianych przedsiębiorstw są zużyte w 50 - 70%. Zakup nowych, mimo posiadanych środków, jest ograniczony ze względu na brak przydziałów.

1. Srednia mechanizacja

a/ Maszyny do księgowania.

Ta grupa środków mechanizacji wywodzi się pod względem budowy i organizacji wewnętrznej z biurowych maszyn do dżdswania. Maszyny licząco-księgujące stwarzają możliwość podwójnego zapisu: chronologicznego w stałych urządzeniach ewidencyjnych, np: dziennikach, oraz systematycznego, w urządzeniach wymiennych np. kontach. Tego typu maszyny posiadają Zakłady Mebli Giętych, Z.P. "Komuna Paryska" i Cefol". Do roku 1975 zainstalowanie tych maszyn przewidziane jest również w Fabryce Maszyn.

Ze względu na specjalistyczne zastosowanie nie przewiduje się dużego wzrostu ilości tych maszyn. W chwili obecnej jest 11 a w roku 1975 przewiduje się wzrost do 18 sztuk.

b/ Maszyny do fakturowania

Maszyny do fakturowania a także ich odmiana - maszyny fakturujące - księgujące - wywodzą się z biurowych maszyn do pisania, które wyposażone zostały w dodatkowe urządzenia, umożliwiające dokonywanie rozmaitych czynności obliczeniowych.

W chwili obecnej maszyny te są w posiadaniu Zakładów Mebli Giętych, Z.P. "Komuna Paryska" i Fabryki Maszyn.

Do roku 1975 przewiduje się zakup maszyny fakturującej również do Z.F.S. i C. "Cefol".

Stan obecny wynosi 5 sztuk, zaś potrzeby w roku 1975 określa się na 14 sztuk.

Nadmienić należy, że maszyny do fakturowania mogą być wyposażone w urządzenia perferujące taśmę papierową. Zakup takich maszyn przewiduje się w przedsiębiorstwach, które zamierzają wprowadzić elektroniczną technikę obliczeniową.

III. Wielka mechanizacja

Do wielkiej mechanizacji prac obliczeniowych zalicza się korzystanie z zestawu maszyn licząco - analitycznych. Podstawowa grupa maszyn zestawu spełnia zasadniczą rolę w procesie przetwarzania informacji. Realizuje bowiem trzy główne funkcje tego procesu, tj. segregowanie danych wg określonych kryteriów klasyfikacyjnych w pewne wydzielone klasy, wykonywanie operacji arytmetycznych oraz sporządzanie zestawień wynikowych.

W chwili obecnej wielką mechanizację na maszynie licząco-analitycznej "Aritma" zainstalowanej w ośrodku resortowym w Warszawie wprowadziły jedynie Zakłady Mebli Giętych w Zakresie ewidencji obrotu materiałowego.

Wobec szybkiego rozwoju uniwersalnych maszyn cyfrowych, maszyny licząco-analityczne nie stanowią rozwojowej grupy maszyn. W związku z tym Zakłady Mebli Giętych w latach 1973-75 przewidują przeniesienie całej gospodarki materiałowej na elektroniczną maszynę cyfrową /komputer/.

IV. Elektroniczne maszyny cyfrowe

Elektroniczne maszyny cyfrowe /komputery/ znalazły w ostatnich latach bardzo szerokie zastosowanie przy rozwiązywaniu prac składających się na proces zarządzania nie tylko przedsiębiorstwami i instytucjami, ale i całą gospodarką narodową. Wykorzystuje się je do przetwarzania danych wchodzących w skład prac statystycznych, księgowych, planistycznych i innych prac administracyjnych.

Wzrostowi procesów gospodarczych towarzyszy rozwój organizacji

i kierowania gospodarką przedsiębiorstw co powoduje zwiększenie zakresu przetwarzania informacji gospodarczych. Zwiększenie zaś treści oraz zakresu przetwarzania wpływa na wzrost pracochłonności, którą częściowo - tylko zmniejsza mechanizacja prac obliczeniowych, a właściwie rozwiązanie tego zagadnienia uzyskuje się przez wykorzystanie komputerów.

Korzystanie z techniki komputerowej w radomszczańskich zakładach kluczowych przedstawia się następująco:

1. Zakłady Mebli Giętych od roku 1967 wprowadziły obliczanie wskaźników zmienności pracy, grup maszyn i urządzeń przy zadany programie produkcyjnym na maszynie ODRA 1005. Prace te początkowo prowadzone przy współpracy z Politechniką Gdańską a następnie z Zakładem Elektronicznej Techniki Obliczeniowej w Łodzi.
2. W roku 1968 w Z.P. "Komuna Paryska" przeprowadzono na elektronicznej maszynie cyfrowej /emc/ optymalizację produkcji drutów.
3. Huta Szkła Gospodarczego od 1970r. korzysta z usług ośrodka elektronicznej techniki obliczeniowej "Meb" w Łodzi w zakresie: ewidencji obrotu materiałowego i zużycia, ewidencji obrotu wyrobami gotowymi oraz ewidencji przedmiotów nietrwiałych w użytkowaniu. Zakład ten projektuje w dalszym ciągu rozszerzać współpracę z w/w ośrodkiem w zakresie prowadzenia rejestrów zakupów, sprzedaży oraz obliczaniem wynagrodzeń pracowników.
4. W roku 1970 Zakłady Mebli Giętych opracowały przy współpracy z ZETO w Łodzi projekt koncepcyjny wdrożenia elektronicznej techniki obliczeniowej w przedsiębiorstwie na lata 1971 - 75. W chwili obecnej ZMG posiadają opracowany przez ZETO - Łódź system elektronicznego przetwarzania danych /epd/ "Techniczne przygotowanie i planowanie produkcji". System ten obecnie wdrażany w przedsiębiorstwie opracowany jest na emc ZAM-41 i składa się z 80 programów /90 programów pisanych i 50 standardowych/.

Obecnie ZMG przystąpiły również do opracowania systemu epd "Gospodarka materiałowa". Prace te prowadzone są przy współpracy z ZETO Łódź przewiduje się zakończyć w r. 1973.

W latach 1974 - 75 przedsiębiorstwo przewiduje objąć elektronicznym przetwarzeniem danych następujące dziedziny:

- zatrudnienie i fundusz płac,
- koszty własne produkcji,
- gospodarka środkami trwałymi.

Nadmienić należy, że w przedsiębiorstwie elektroniczna technika obliczeniowa umożliwi wprowadzenie normatywnego rachunku kosztów. Ponadto w ZMG prowadzi się obliczenie typu optymalizacyjnego, w tej dziedzinie opracowany jest również program.

5. Z.P. "Kosmos Paryska" opracowały program mechanizacji i automatyzacji prac obrachunkowych na bazie własnej ems OBRA - 1325 z terminem wdrożenia od 1.I.1975. Przedsiębiorstwo podjęło już wstępne prace przy współudziale ZMO - Łódź.

W pozostałych przedsiębiorstwach w okresie od 1975r nie przewiduje się wprowadzenia elektronicznej techniki obliczeniowej i nie ma opracowanych programów w tym zakresie.

V. W n i o s k i

1. Niezależnie od zakresu wprowadzania średniej mechanizacji i automatyzacji prac obrachunkowych istnieje potrzeba zwiększenia wyposażenia przedsiębiorstw w maszyny maszyny mechanicznej /sumatory, maszyny cztero-działaniowe/.
Potrzeby w tym zakresie należy szacować na większe niż podano w zestawieniu nr 1, ponieważ istnieje potrzeba wymiany zużytych maszyn.
2. W celu usprawnienia prac dokumentacyjnych przedsiębiorstwa powinny dążyć do zwiększenia wykorzystania oraz ilości czynnych i sprawnych kserografów oraz stosowania innych nowoczesnych środków technicznych. Należy również

przesanalizować celowość i możliwość instalacji kserografu w Zakładach Graficznych w Radomsku w celu świadczenia usług w tym zakresie.

3. W celu usprawnienia prac składających się na proces zarządzania wszystkie przedsiębiorstwa powinny opracować wględnie zaktualizować istniejące programy mechanizacji prac obliczeniowych oraz wprowadzenie elektronicznej techniki obliczeniowej. Programy te powinny być skonsultowane z jednostkami nadrzędnymi przedsiębiorstw pod kątem zakresu i zabezpieczenia finansowego.

4. Wobec dużego zaangażowania prac w zakresie wdrażenia elektronicznej techniki obliczeniowej w Zakładach Mebli Giętych, Z.P. "Komuna Paryska" i Huta Szkła Gospodarczego, projektu zainstalowania w IV kwartale 1974r. w Z.P. "Komuna Paryska" komputera "ODRA - 1325", oraz biorąc pod uwagę potencjalnych użytkowników maszyn cyfrowych jak budujący się "Mostostal" i rozbudowująca się Fabryka Maszyn, należy przesanalizować możliwość utworzenia w Radomsku regionalnego /powiatowego/ ośrodka obliczeniowego na zasadach:
 - ośrodka obliczeniowego stanowiącego filię /oddział/ Zakładu Elektronicznej Techniki Obliczeniowej w Łodzi,
 - Międzyzakładowego ośrodka obliczeniowego,
 - Zakładowego ośrodka obliczeniowego w ZP "Komuna Paryska" świadczącego usługi dla pozostałych przedsiębiorstw.

Za utworzeniem regionalnego /powiatowego/ ośrodka obliczeniowego w Radomsku przemawia szereg czynników natury ekonomiczno - organizacyjnej.

Do najważniejszych z nich należą:

- a/ Korzystanie przez radomszczańskie przedsiębiorstwa z komputerów zainstalowanych w łódzkiej ośrodkach obliczeniowych jest kłopotliwe. Wymaga bowiem systematycznego dojazdu w celu dowożenia dokumentów źródłowych i przywożenia wyników obliczeń, aktualizacji danych kartotekowych oraz utrudnia szybką interwencję przedstawiciela zakładu w czasie przetwarzania w przypadkach tego wymagających.

- b/ Przewożenie dokumentów źródłowych & perforowanie ich w ośrodku obliczeniowym jest kłopotliwe i nie eliminuje błędów w przypadku mylnie wypełnionych dokumentów. Celowym więc wydaje się organizowanie zakładowych stacji przygotowawcza maszynowych informacji /perforowanej taśmy papierowej i kart perforowanych/.
- c/ Lokalizacja ośrodka obliczeniowego w Radomsku ułatwiła by bezpośredni kontakt zakładów z ośrodkiem i usprawniła by współpracę w zakresie usprawnienia systemów uruchamiania programów zakresu i harmonogramów prac obliczeniowych, oraz skróciłaby czas przekazywania danych i wyników. Zgodnienia te stanowią ważny czynnik sprawnego działania systemu informatycznego w każdym przedsiębiorstwie.
- d/ komputer zainstalowany dla potrzeb tylko jednego przedsiębiorstwa byłby nie wykorzystany /wykorzystanie ok.15%/.
5. Istotne znaczenie w warunkach radomszczańskich mają zasady organizacji ośrodka obliczeniowego. Zasady wymienione z pkt. 4 wymagają wnikliwego przeanalizowania, ponieważ każda z nich wymaga stworzenia odpowiednich warunków finansowo - organizacyjnych. Wydeje się, że najbardziej korzystnym rozwiązaniem byłoby stworzenie filii ZETO-Lódź, świadczącej usługi dla poszczególnych przedsiębiorstw i instytucji. Przy takim rozwiązaniu ZETO zapewniłoby by fachową i wysokokwalifikowaną kadrę projektantów, programistów, operatorów i konserwatorów, zaś przedsiębiorstwa ponosiłyby koszty eksploatacji systemów opł. Trzeba przy tym podkreślić że istnieje poważny niedobór kadry informatycznej i z zgodnieniem tym należy się poważnie liczyć. W przypadku pozostałych rozwiązań wymienionych w pkt 4 wszystkich obowiązków finansowych, organizacyjnych i kadrowych miałyby podjąć się większe przedsiębiorstwa przemysłowe lub tylko Z.P. "Komuna Paryska".
6. Na przedjazdowej Powiatowej Konferencji Partyjnej w dniu 17.X.71r został zgłoszony i przyjęty wniosek w sprawie utworzenia w Radomsku w latach 1974 - 75 Ośrodka obliczeniowego.

W związku z powyższym należy doprowadzić do zorganizowania narady z udziałem przedstawicieli KW PZPR, KP PZPR, PPRN, ZETO - Łódź oraz dyrekcji zainteresowanych radomszczańskich przedsiębiorstw, której tematem byłoby omówienie możliwości zorganizowania w Radomsku ośrodka elektronicznej techniki obliczeniowej.

Zainteresowane przedsiębiorstwa powinny również wziąć czynny udział w konferencji /planowanej w drugiej połowie grudnia br/ organizowanej w Radomsku przez Zarząd Wojewódzki PTE na temat rozwoju informatyki w województwie łódzkim i powiecie radomszczańskim.

Zgodnie z przyjętym przez KP PZPR programem realizacji uchwały KW PZPR w sprawie usprawnienia gospodarki materiałowej należy powołać na terenie Radomska np. przy KP PZPR lub PPRN Komisję koordynującą wdrażanie nowoczesnej techniki obliczeniowej w radomszczańskich przedsiębiorstwach przemysłowych.

*La zgodzenie Kierownik Jasiński z 1972 r.
27.08.2010*

STAN MASZYN BIUROWYCH ORAZ ŚRODKÓW

TECHNICZNYCH DO PRZEKAZANIA INFORMACJI
W ZAKŁADACH PRZEMYSŁU KLUCZOWEGO W LONER, DOMESZCZANSKIM

Lp.	Zakład	Ilość maszyn		Ilość kopie-		Mala mechanizacja		Elektronika		Średnia mechanizacja	
		do pisania	w wydruku	powielacze	lezyjki	Biurowe	maszyny dwudzielne	zaniowe / sume- tory/	Biurowe	maszyny do ksero- mometry	Elektronika
1	Zakłady Mobil- Giełtych	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2	Z.P. "Komuna Paryska"	57	6	1	1	28/42	32/67	2/6	3/5	1/1	1/2
3	Fabryka Maszyn "Radomsko"	18	2	3	1	16/41	72/108	5/25	7/8	2/3	1/3
4	Z.O.S. i O. "CEPOL"	25	3	1	-	20/28	15/18	2/2	-/4	-/1	12/4
5	Huta Szkła Spodarczego Radomsko	17	-	1	-	14/16	27/33	-/1	1/1	-/1	-/1
6	Z.P.D "Sigmeter"	4	-	1	-	2/4	17/27	-/1	-/1	-/1	-/1
7	z o m	156	17	8	13	82/137	167/259	9/33	11/18	3/5	2/9

x/ nie zainstalowany

! dla środków technicznych malej i sredniej mechanizacji podano ilosci wg stanu
w r. 1972r. potrzeby w r.1975.

1.13.